

Analyse

22. maj 2019

Stigende topindkomstandel i Danmark

Af Jesper Kühl, Hans Jørgen Whitta-Jacobsen og Jakob Langager Christensen¹

Disclaimer

Analysen er bl.a. omtalt i erhvervssektionen af Morgenavisen Jyllands-Posten onsdag den 22. maj 2019 under titlen "Balladen om de høje direktørlønninger er først lige begyndt". I artiklen gengives en række fakta fra analysen korrekt, men kobles til den igangværende diskussion om direktørlønninger. Analysens resultater om topindkomstgruppen kan dog ikke inddrages i en diskussion om direktørlønninger, da den analyserede gruppe omfatter ca. 46.000 personer, dvs. langt flere personer end fx direktører i C20-virksomhederne udgør.

Kontakt

Analysechef
Jesper Kühl
Tlf. 3117 2847
E-mail jk@kraka.org

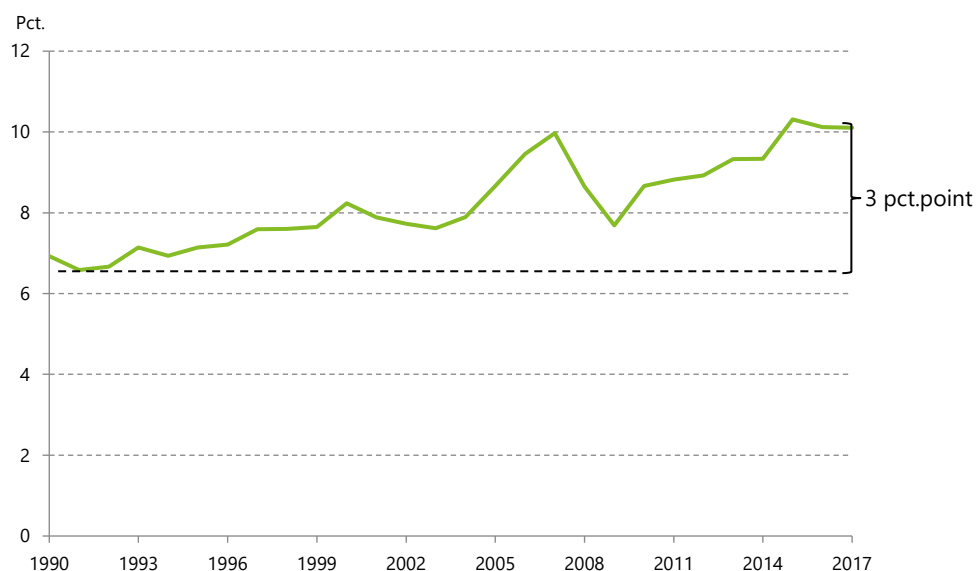
¹ Forfatterne er hhv. analysechef, senior fellow og studentermedhjælper i Kraka. Hans Jørgen Whitta-Jacobsen er også professor i økonomi ved Økonomisk Institut, København Universitet.

Stigende indkomstandel for de rigeste i Danmark

Sammenfatning

Topindkomstandelen i Danmark er steget markant de senere år, og Danmark er ikke længere blandt de mest lige samfund på dette punkt. Som led i Kraka-Deloitte-projektet Small Great Nation opgør vi topindkomstandelen i Danmark de seneste knap 30 år, sammenligner udviklingen med udlandet, undersøger hvor indkomsterne kommer fra og giver en beskrivelse af persongruppen med de højeste indkomster. Analysen viser, at den andel af de samlede indkomster i Danmark, som personerne med de 1 pct. højeste indkomster modtager, er steget fra ca. 7 pct. i starten af 90'erne til ca. 10 pct. i dag, jf. figur A. Denne målestok for indkomstuligheden viser, at den økonomiske udvikling særligt er kommet de i forvejen rigeste personer i samfundet til gode.

Figur A Andel af samlede indkomster for øverste 1 pct. af indkomstfordelingen

Anm.: Figuren viser topindkomstandel for egen bruttoindkomst, der omfatter den indkomst, som en person får fra lønindkomst, opsparing, formue og brugsværdien af egen bolig. Jf. også anm. til Figur 1.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Danmark har en høj topindkomstandel ift. andre lande

Indkomstandelen til den øverste ene procent af indkomstfordelingen i Danmark er i dag på linje med en række andre europæiske lande, herunder Tyskland og Storbritannien, og højere end i Norge og Sverige, jf. figur B1. Denne placering blandt de betragtede lande skyldes især en højere stigning af topindkomstandelen i Danmark siden 2010 end i de andre europæiske lande, jf. figur B2.

Stigende topindkomstandel skyldes løn og aktier, ikke bolig

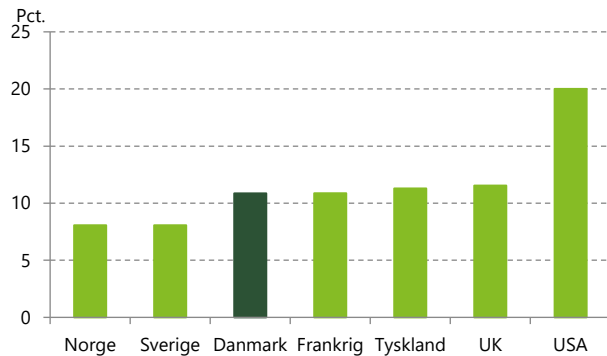
Stigningen i topindkomstgruppens indkomstandel har været drevet af både erhvervsindkomster og formueindkomster. Topindkomstgruppen har set større lønstigninger og opnået en stigende andel af lønindkomsterne i samfundet. Bidrag fra formueindkomster stammer fra, at de generelt stigende aktieindkomster i samfundet i højere grad tilfalder topindkomstgruppen. Stigende boligværdier har derimod ikke i sig selv bidraget til en stigende indkomstandel for topindkomstgruppen.

Øget geografisk koncentration af topindkomstgruppen

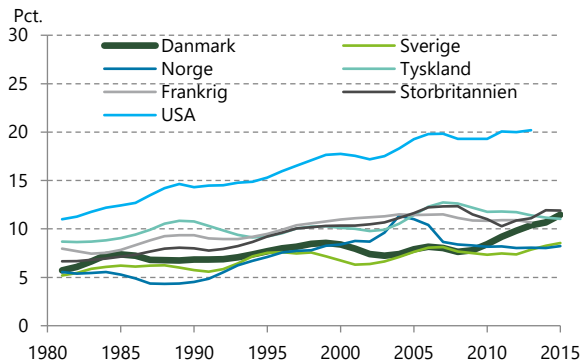
Topindkomstgruppen bor i dag især i de nordsjællandske kommuner samt i kommunerne vest og syd for Storkøbenhavn. Siden starten af 90'erne er der sket en øget geografisk koncentration af topindkomstgruppen i København, Frederiksberg og en række øst- og midtjyske kommuner.

Figur B Indkomstandel, top 1 pct.

1) Topindkomstandel, seneste tal

2) Topindkomstandel, 1980-2016

Anm.: Figur B1 viser den indkomstandel, som den ene procent med de højeste indkomster modtager, opgjort som gennemsnit over 2012-16 (pga. datatilgængelighed dog 2010-15 for Frankrig og USA). I figur B1 er indkomstandelene beregnet som 3-årige løbende gennemsnit fra 1980 til 2016. Indkomstandelen for Danmark i denne figur (figur B) adskiller sig fra andelene i figur A grundet forskellige datakilder og mindre forskelle i de anvendte indkomstdefinitioner, jf. også bilag B.

Kilde: World Inequality Database og egne beregninger.

1. Indledning

Stigende ulighed i Danmark siden 90'erne

Indkomstuligheden i Danmark har generelt været stigende de senere årtier. jf. fx Kühl og Christensen (2019) og De Økonomiske Råd (2016). Gini-koefficienten for bruttoindkomster er steget fra 45 til 48 pct. fra 1990 til 2016, mens Gini-koefficienten for disponible indkomster er steget fra 23 pct. til 30 pct. i samme periode.

Større spredning i både i bund og top

Tidligere studier har vist, at den dokumenterede stigning i ulighed skyldes en større spredning i både den nedre og den øvre del af indkomstfordelingen. Personer på 10. percentil har set en lavere indkomstfremgang end personer på medianen i indkomstfordelingen, ligesom personer på 90. percentil af fordelingen har set en relativt større fremgang end personer på medianen, jf. DØR (2016).

Stabil sammenhæng mellem indkomstandel af top 1% og Gini

Atkinson & Søgaard (2016) finder en stabil sammenhæng mellem udviklingen af indkomstulighed og den andel af indkomsterne, som tilfalder den øverste 1 pct. af indkomstfordelingen. Dette peger på topindkomsterne, som en vigtig indikator for den overordnede udvikling af uligheden i samfundet.

Analyse ser på top- og bundindkomster – og beskriver personer og indkomstkilder

Denne analyse undersøger derfor, hvordan udviklingen i topindkomster har været siden 1990, og kaster lys over typer af personer i de to grupper. Derudover ses der på, hvilke typer af indkomster, som grupperne modtager – og hvorvidt indkomstkilderne er forskellige fra indkomstkilderne for andre grupper i samfundet. Metode mht. indkomstbegreber følger Kühl og Christensen (2019).

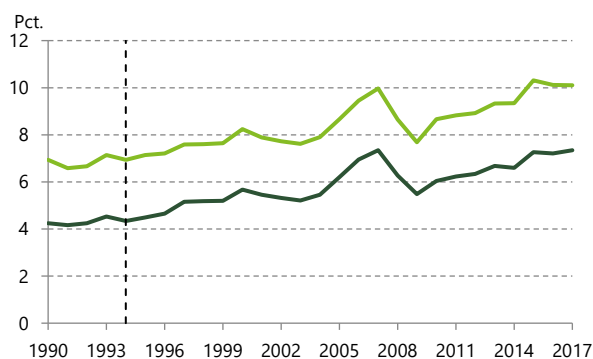
2. Udvikling af topindkomsters indkomstandel

Topindkomsters indkomstandel er steget fra 7 til 10 pct.

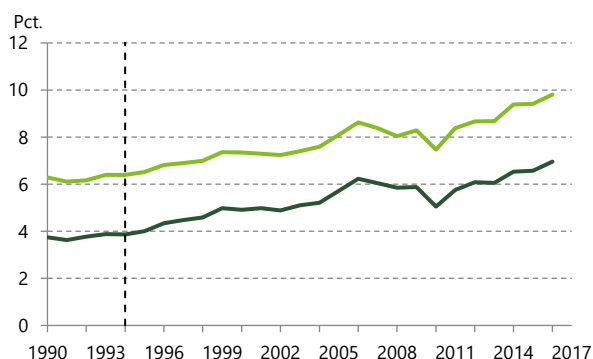
En udvikling i indkomstfordelingen, som især har fået opmærksomhed de senere år, er den stigende andel af indkomster, der tilfalder den ene procent af befolkningen, som har de højeste indkomster. Denne andel er i Danmark steget fra ca. 7 pct. i 1990 til ca. 10 pct. i 2016, når alle bruttoindkomster medregnes, jf. Figur 1 a). Ses der på topindkomsternes indkomstandel for de disponible indkomster, er denne andel steget fra ca. 4 pct. til ca. 7 pct. Det Økonomiske Råd (2016) og CEPOS (2019) finder ligeledes en stigende indkomstandel til topindkomster siden hhv. 90'erne og år 2000.

Figur 1 Andel af indkomster til den øverste ene procent i indkomstfordelingen

a) Årlige indkomster

b) 3-årige gennemsnitsindkomster

— Egen bruttoindkomst

— Disponibel indkomst

Anm.: Figur a) viser den andel af den samlede indkomst, som den ene procent med de højeste indkomster tjener. I Figur b) er indkomstandelen opgjort for personer, der med deres 3-årige løbende indkomstgennemsnit ligger over 99. indkomstpercentil i det enkelte år. Se bilag A for definition af indkomstbegreber. For den disponible indkomst er der databrud i 1994, da overførselsindkomsterne fra 1. januar 1994 blev hævet og sammen med andre tidligere skattefrie overførsler og tillæg blev gjort skattepligtige.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Også stigende ulighed ved udglatning af indkomster

Billedet af en stigende indkomstandel til personerne med de højeste indkomster bevares også når der ses på 3-årige gennemsnitsindkomster, jf. Figur 1 b). For denne gruppe af topindkomstpersoner er andelen af den samlede disponible indkomst steget fra ca. 4 pct. i 1990 til knap 7 pct. i 2016. Den øgede andel af den samlede indkomst for topindkomstgruppen skyldes således ikke, at flere personer temporært får en meget høj indkomst.

Indkomstgrænsen og indkomstandelen er konjunkturafhængig

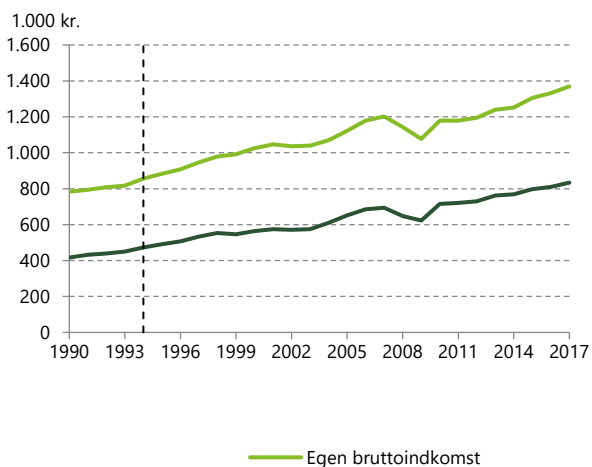
For egen bruttoindkomst er indkomstgrænsen for top 1 procent steget med ca. 2 procent pr. år i den betragtede periode. Herved er indkomstgrænsen – opgjort i 2017-priser – steget fra ca. 800.000 kr. i 1990 til knap 1,4 mio. kr. i 2016, jf. Figur 2 a). Stigningen i indkomstgrænsen er primært drevet af en stigende grænse i højkonjunkturerne, mens indkomstgrænsen har været konstant i lavkonjunkturerne og faldt med ca. 100.000 kr. (10 pct.) under finanskrisen. Også topindkomsternes stigende indkomstandele er primært drevet af stigninger under højkonjunkturerne, mens indkomstandele har været ca. konstante i lavkonjunkturer og med et fald på 2 pct.point under finanskrisen, jf. Figur 1a) ovenfor.

Stigende stabilitet i topindkomstgruppen

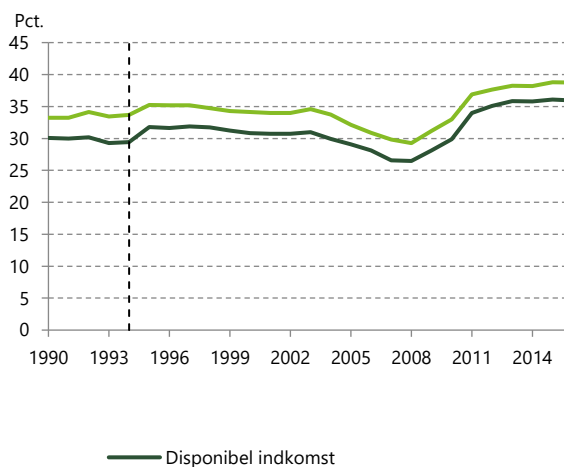
Efter den finansielle krise ser der ud til at være en større stabilitet i gruppen af personer med den højeste ene procent af indkomsterne. Inden den finansielle krise var 30-35 pct. af de personer, der i et enkelt år observeres blandt den ene procent med de højeste indkomster, også del af gruppen i både det foregående og det efterfølgende år, jf. Figur 2 b). Efter den finansielle krise er denne andel steget til 35-40 pct.

Figur 2 Topindkomstgruppen

a) Indkomstgrænse

b) Andel med indkomst i den øverste procent 3 år i træk

Anm.: Figur a) viser den minimale indkomst, som man skal have for at ligge i top 1 procent af indkomstfordelingen. Figur b) viser andelen (i pct.) af topindkomstpersoner i periode t, der også var i topindkomstgruppen i periode t-1 og t+1. Se bilag A for indkomstbegreber. Indkomsten er deflateret med forbrugerpriserne. For den disponible indkomst er der databrud i 1994, da overførselsindkomsterne fra 1. januar 1994 blev hævet og sammen med andre tidligere skattefrie overførsler og tillæg blev skattepligtige.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

3. International sammenligning for topindkomsternes indkomstandel i Danmark

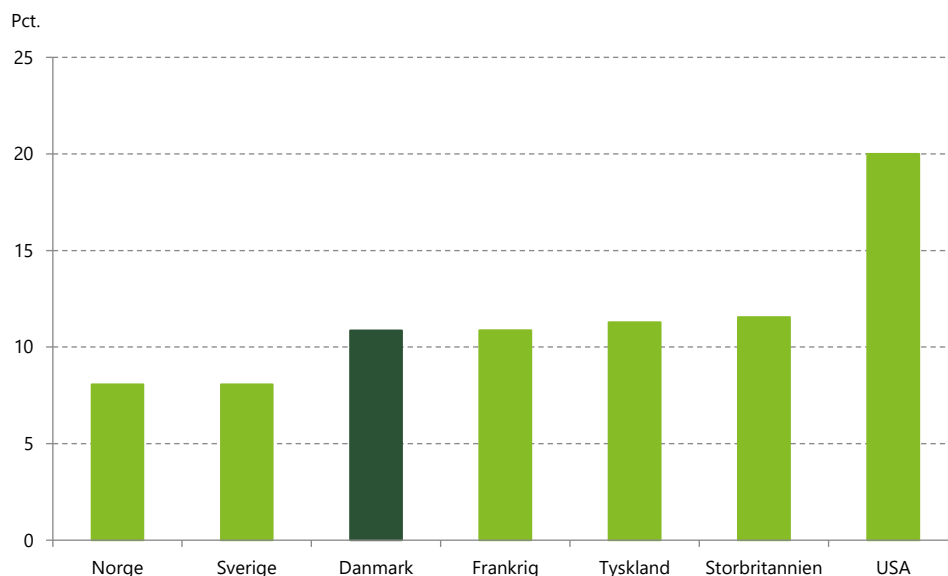
International interesse i topindkomster

Den indkomstandel, som den ene procent med de højeste indkomster tjener, har fået meget opmærksomhed i den internationale debat. For eksempel gav udgivelsen af bogen "Kapitalen i det 21. århundrede" af Thomas Piketty i 2014 en omfattende offentlig diskussion af fordelingen af indkomster, indkomsttyper og ikke mindst den andel af indkomsten, som den øverste del af indkomstfordelingen modtager. Bogen faldt ind i en allerede aktiv debat om stigende ulighed i flere samfund i den vestlige verden.

Store forskelle i topindkomsters indkomstandel

Sammenlignet med en række andre lande er topindkomstgruppens indkomstandel i Danmark på ca. 11 pct. sammenlignelig med topindkomstgruppens indkomstandel i Tyskland, Frankrig og Storbritannien, jf. Figur 3.² I både Sverige og Norge har den ene procent af personer med de højeste indkomster med ca. 8 pct. af indkomsterne en lavere andel end i Danmark. USA ligger med en indkomstandel til topindkomsterne på 20 pct. klart højest blandt de betragtede lande.

Figur 3 Topindkomstandele, 2012-17

Anm.: Figuren viser den indkomstandel, som den ene procent med de højeste indkomster tjener, opgjort som gennemsnit over 2012-16 (pga. datatilgængelighed dog 2010-15 for Frankrig og USA). Jf. Boks 1 for nærmere beskrivelse af indkomstbegrebet mv.

Kilde: World Inequality Database og egne beregninger.

Boks 1 Indkomstdefinition i World Income Database

Den internationale sammenligning af indkomstandelen for den øverste ene procent af indkomstfordelingen sker på baggrund af World Inequality Database (WID; <https://wid.world/>) og er baseret på indkomstbegrebet "pre-tax national income". Pre-tax national income dækker over al personlig indkomst før skatter og offentlige overførsler, inkl. bl.a. lejeværdi af egen bolig, uanset om indkomsttypen er skattepligtig. Pensionsbidrag og bidrag til arbejdsløshedsforsikringer trækkes dog fra, mens udbetalinger fra disse ordninger tillægges indkomsten, jf. Alvaredo m.fl. (2016). WID fremhæver, at valget af dette indkomstbegreb øger sammenligneligheden af opgørelser på tværs af lande og over tid, da indkomstbegrebet ikke afhænger af definitioner i skattesystemet.

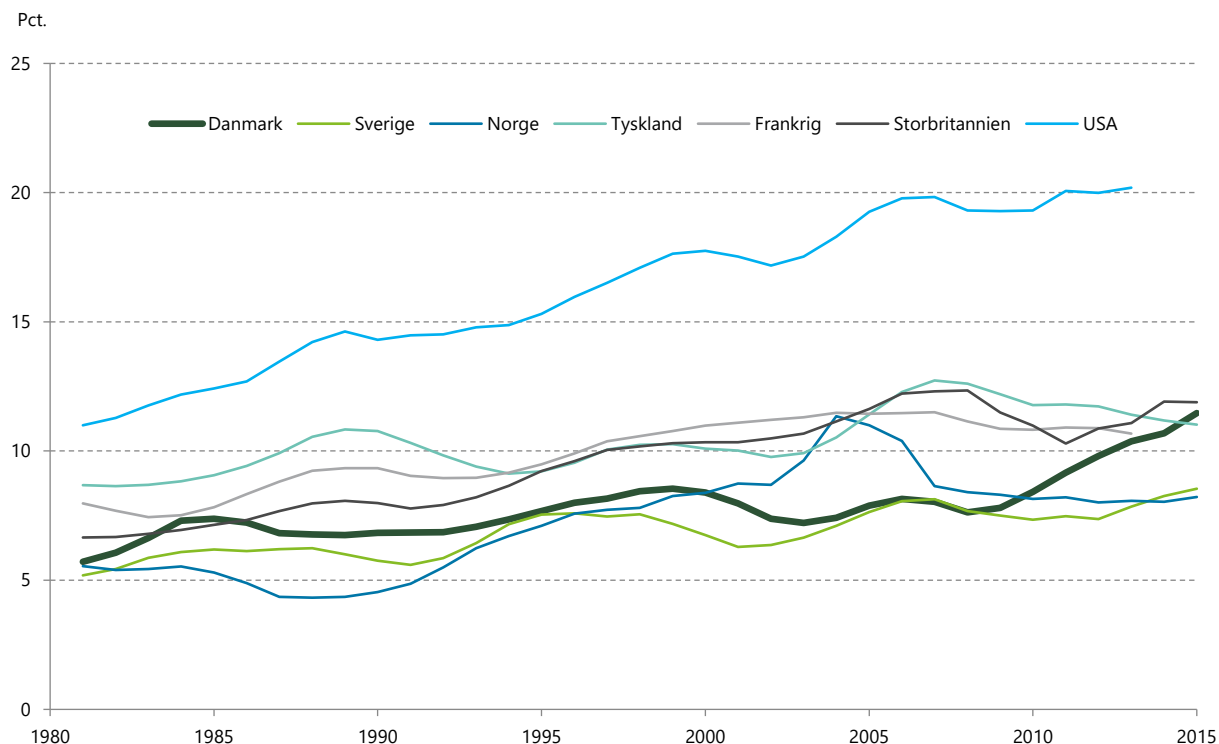
Set ift. indkomstbegreberne anvendt i analyserne af registerdata minder WID's "pre-tax national income" mest om den definerede *egen bruttoindkomst*, jf. bilag A. I bilag B diskuteres forskelle i indkomstbegreber mv. nærmere. Opgørelsen i WID omfatter alle personer på mindst 20 år og sker for personer, hvor indkomsten deles ligeligt mellem voksne personer i husstanden. I analyserne på baggrund af registerdata medtages alle personer på mindst 18 år, og indkomsten tilordnes kun den enkelte person, dvs. fordeles ikke mellem voksne personer i husstanden.

Stigende topindkomstandel for alle lande

En opgørelse over en længere årrække viser store ligheder i udviklingen af topindkomstandele på tværs af lande. Alle betragtede lande har set en markant stigning af indkomstandelen for topindkomstgruppen siden 1980, jf. Figur 4. For alle de europæiske lande steg indkomstandelen til topindkomstgruppen fra mellem 5 og 9 pct. i årene efter 1980 til mellem 8 og 12 pct. ifølge de seneste tal. I USA er indkomstandelen til topindkomstgruppen steget fra ca. 11 pct. i starten af 80'erne til ca. 20 pct. i 2014.

² Forskellen i topindkomstandelen opgjort på baggrund af danske registerdata og vist i fx Figur 1 a) skyldes forskelle i indkomstdefinitioner, jf. også bilag B.

Figur 4 Indkomstandel, top 1 pct., 1980-2016 (3 års gennemsnit)

Anm.: Jf. også anm. til Figur 3 og Boks 1. Indkomstandelen er beregnet som 3-årige løbende gennemsnit, så andelen i år t viser gennemsnittet af andelen i år $t-1$, t og $t+1$.

Kilde: World Inequality Database og egen beregninger.

Større stigning i Danmark de senere år

Danmark skiller sig ud i det generelle billede, idet topindkomstandelen i Danmark viser en atypisk udvikling de senere år. I starten af 80'erne lå Danmark, med en indkomstandel på godt 6 pct. til den øverste ene procent af indkomstfordelingen, i den nedre del blandt de betragtede lande. Frem til ca. 2008 steg indkomstandelen til topindkomstgruppen i Danmark i samme takt eller måske en lille smule mindre end i de andre europæiske lande. Siden 2009 er indkomstandelen til topindkomstgruppen i Danmark derimod steget markant mere end i de øvrige lande, så Danmark ifølge de seneste tal ligger i toppen blandt de betragtede europæiske lande. Også for indkomstandelen for de øverste 10 pct. i indkomstfordelingen kan der observeres en højere stigning i Danmark end i de øvrige nordiske lande, jf. Blanchet mfl. (2019).

Efter stigning siden 2009 har Danmark en høj topindkomstandel

Samlet set har den internationale sammenligning vist, at indkomstandelen til den øverste ene procent af indkomstfordelingen i Danmark i dag er på linje med en række andre europæiske lande, herunder Tyskland og Storbritannien, og højere end i Norge og Sverige. Denne placering blandt de betragtede lande skyldes især en stigning af topindkomstandelen siden 2009.

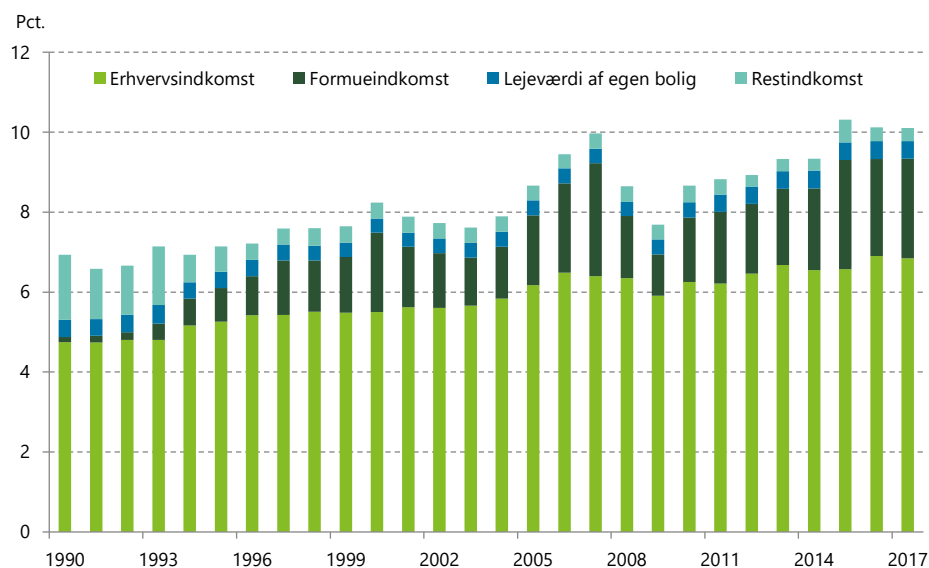
4. Kilder til topindkomster

Siden starten af 90'erne er den andel af indkomsten, der går til den ene procent af personer med de højeste indkomster, samlet set steget fra ca. 7 pct. til ca. 10 pct., jf. Figur 5. I det følgende dekomponeres det, hvilke dele af egen bruttoindkomst, som topindkomstandelen især består af, og der ses på, hvilke dele som har bidraget til den stigende topindkomstandel. Opgørelsen tager udgangspunkt i den såkaldte egen bruttoindkomst, der er den indkomst, som en person får fra især arbejde, formue eller bolig, jf. også bilag A.

Erhvervsindkomster udgør størstedel af topindkomster

Erhvervsindkomster, der består af lønudbetalinger, overskud fra egen virksomhed og honorarer, udgør i hele den betragtede periode den største del af topindkomstgruppens indkomstandel. I 2017 udgjorde erhvervsindkomster således fx knap 7 ud af gruppens samlede 10 pct. af den samlede bruttoindkomst, svarende til ca. 70 pct. Denne andel for erhvervsindkomsterne har igennem hele perioden været omtrent uændret. Alligevel har erhvervsindkomsten bidraget til gruppens stigende andel af befolkningens samlede indkomst, idet topindkomstgruppens andel af den samlede erhvervsindkomst i befolkningen har været stigende, jf. Figur 6 a).

Figur 5 Indkomstkilder for top 1 pct. af indkomstfordelingen

Anm.: Figuren viser fordelingen af indkomstkilder for topindkomstgruppen, som andel af den samlede egne bruttoindkomst i befolkningen, jf. bilag A.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Stigende lønindkomstandel for topindkomstgruppen

En central del af erhvervsindkomsterne er lønindkomster. Topindkomstgruppens andel af den samlede lønindkomst var svagt stigende indtil den finansielle krise, steg markant fra 2009 til 2010 og er sidenhen igen steget jævnt, jf. Figur 6 b).

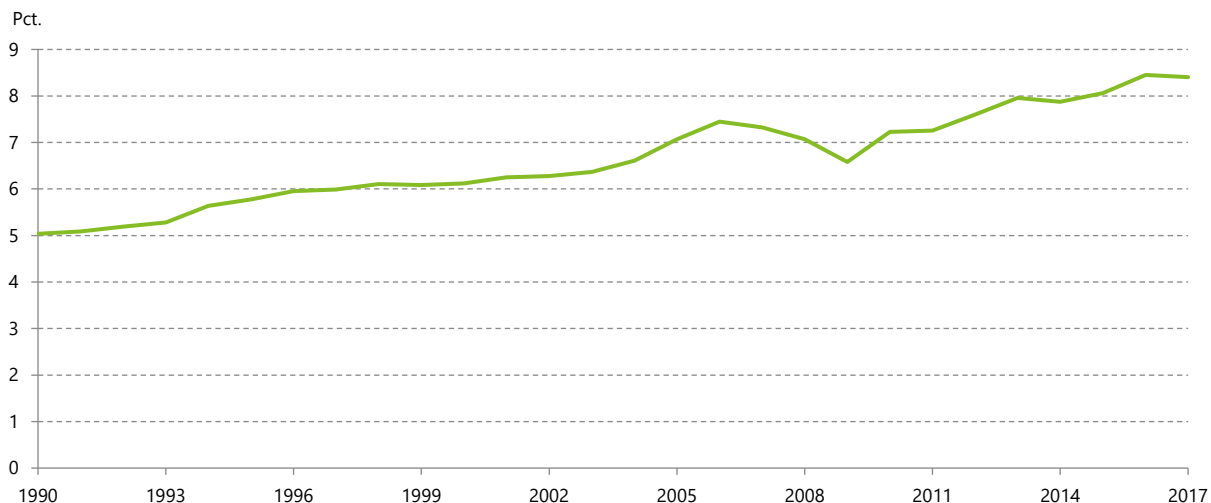
Høj og stigende andel af virksomhedsindkomst for topindkomster

Topindkomstgruppens høje andel af bruttoindkomsterne i befolkningen beror bl.a. på, at de modtager en usædvanlig høj andel af indkomsterne fra egen virksomhed. Topindkomstgruppens andel af det samlede overskud fra egen virksomhed er således steget fra godt 30 pct. i 90'erne til ca. 40 pct. de senere år, jf. Figur 6 c). Den høje andel af virksomhedsindkomst peger på flere virksomheds-ejere i topindkomstgruppen, hvilket genfindes i en betydelig højere andel af ledere i topindkomstgruppen end i befolkningen som helhed, jf. nedenfor. Andelen af virksomhedsoverskud er mere konjunkturafhængig end lønindkomst, og især i perioden op til den finansielle krise havde topindkomstgruppen en høj stigning i deres andel af den samlede virksomhedsindkomst.

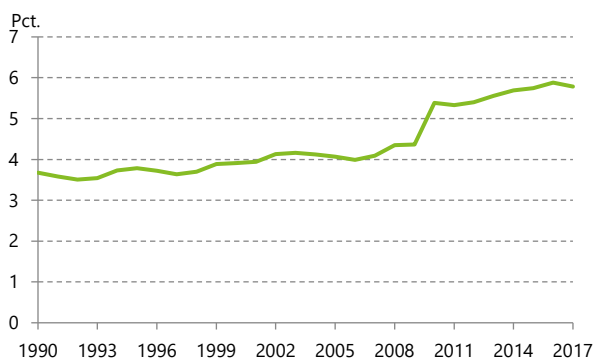

Figur 6 Erhvervsindkomster for topindkomstgruppen

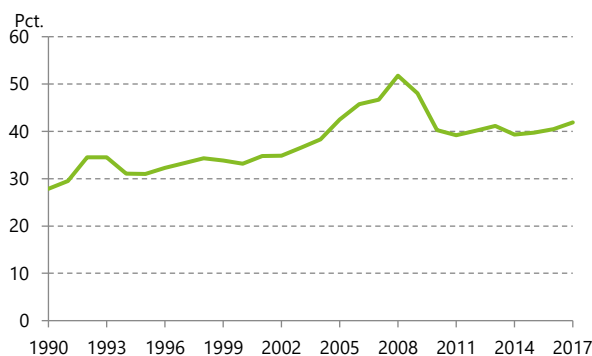
a) Topindkomstgruppens andel af erhvervsindkomster i befolkningen

b) Topindkomstgruppens andel af lønindkomst i befolkningen

c) Topindkomstgruppens andel af samlet overskud fra egen virksomhed

Anm.: Figurerne viser den topindkomstgruppens indkomstandel som andel af hele befolkningens indkomst fra den respektive indkomstkilde.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Formueindkomster udgør 25 pct. af topindkomster

Formueindkomster, dvs. summen af nettorenteindtægter og aktieindkomster mv., udgør i dag den næststørste indkomstkategori for topindkomstgruppen. Formueindkomster står for 2,5 ud af topindkomstgruppens 10 pct. af den samlede bruttoindkomst, jf. Figur 5 ovenfor.³ Formueindkomsterne udgjorde kun 1-2 pct. point af topindkomstandelen i starten af 90'erne, men steg så til omkring 20 pct. frem mod år 2000.⁴ Stigende formueindkomster står således for en betydelig del af stigningen i topindkomstgruppens indkomstandel. Denne udvikling ses ligeså i Sverige og Finland, hvor der, ikke som i Danmark, har været en stigning i topindkomstgruppens erhvervsindkomstandel, jf. Søgård (2018).

Fremgang i formueindkomster fra aktieindkomster

Fremgangen i topindkomstgruppens formueindkomster skyldes især stigende aktieindkomster mv., jf. Figur 7 a). Siden starten af 90'erne er aktieindkomsten til den øverste ene procent af

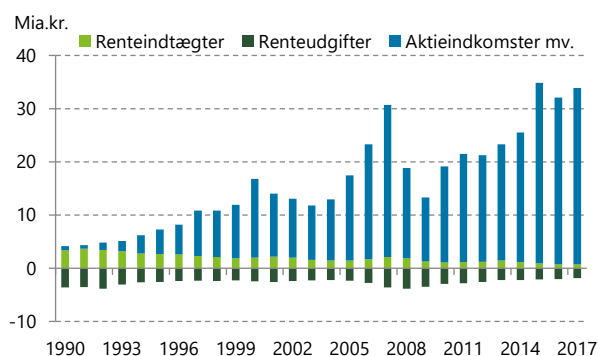
³ Formueindkomster følger Danmarks Statistiks definition og dækker her over renteindtægter og -udgifter, aktieafkast mv., men omfatter ikke pensionsafkast og formueafkast mv. som led i selvstændig virksomhed.

⁴ Stigningen af formueindkomstens andel skal ikke ses ifm. faldet i restindkomstens andel i starten af 1990'erne, der næsten udelukkende skyldes en teknisk ompostering af arbejdsmarkedspålygtige honorarer og frynsegoder fra restindkomst til erhvervsindkomst i 1994.

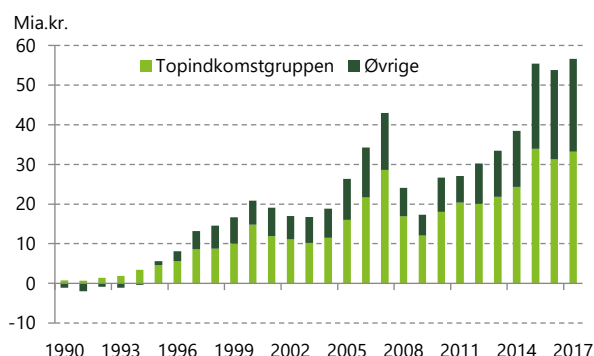
indkomstfordelingen trods kraftige konjunktursvingninger steget fra knap 1 mia. kr. til godt 30 mia. kr. ifølge de seneste tal. Stigningen i topindkomstgruppens aktieindkomster skal dog ses med en generel fremgang i aktieindkomster in mente, hvor også den øvrige del af befolkningen har haft stigende aktieindkomster, jf. Figur 7 b). Betydningen af aktieindkomster mv. for stigningen af topindkomstandelen stammer derfor fra denne stigende aktieindkomst kombineret med, at topindkomstgruppen siden midten af 90'erne har modtaget 60-75 pct. af de samlede aktieindkomster mv. i befolkningen.

Figur 7 Baggrund for udvikling og fordeling af formueindkomster for topindkomstgruppen

a) Formueindkomst til topindkomstgruppen

b) Aktieindkomster mv.

Anm.: Figur a) viser renteindtægter, -udgifter og aktieindkomst for topindkomstgruppen. Figur b) viser aktieindkomst for topindkomstgruppen og den øvrige del af befolkningen. Aktieindkomster mv. omfatter også en række andre poster, herunder skattepligtig indkomst fra udlejning af sommerhus, indtægt fra udlejning af helårsbolig og overskud/underskud fra skibsanpart. Skatteomlægninger for aktieindkomstbeskatning i starten af 1990 og mulige underrapporteringer/-registreringer af aktieindkomster kan medføre en undervurdering aktieindkomster i starten af perioden, jf. Atkinson og Søgaard (2013).

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Afkast fra egen bolig omtrent konstant

For at skabe en balance i indkomstopgørelser mellem boligejere og -lejere er det almindelig praksis at indregne et afkast af egen bolig for boligejere i indkomstfordelingsberegningerne. Dermed side-stilles boligejere, der har en løbende besparelse ved at eje sin egen bolig frem for at leje en bolig, med lejere, der har en huslejeudgift. Topindkomstgruppens andel af indkomst fra boligafkast har været konstant i hele perioden, jf. Figur 5 a) ovenfor, og udgjort 4-5 pct. af det samlede boligafkast i befolkningen.⁵ Brugsværdien af egen bolig har dermed ikke i sig selv bidraget til en øget indkomstandel til topindkomstgruppen.

5. Hvem er topindkomstmodtagerne?

For at få en yderligere forståelse af udviklingen i topindkomsterne i Danmark de sidste 25 år, ses der i dette afsnit på forskellige karakteristika af gruppen af personer, der ligger i top 1 procent af indkomstfordelingen.

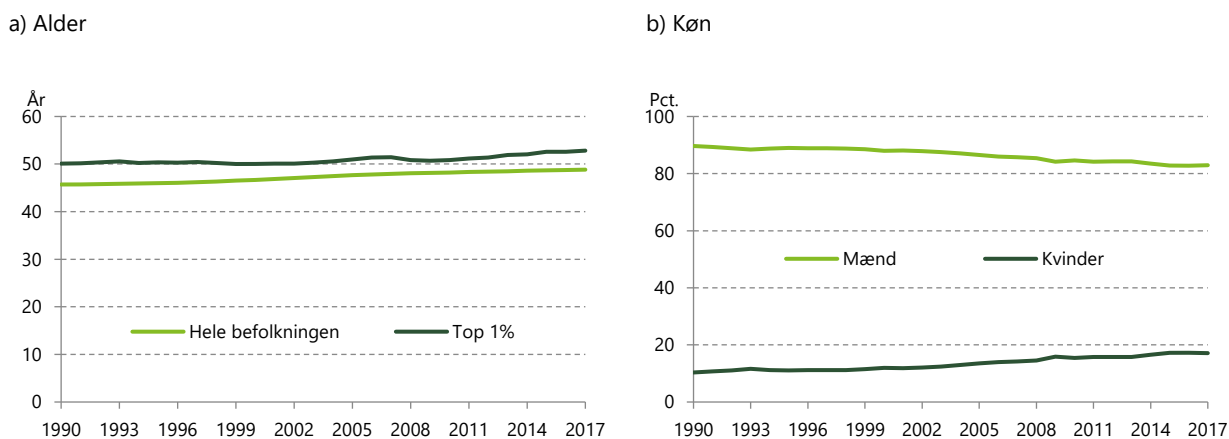
Gennemsnitlig alder, men flest mænd i topindkomstgruppen

Siden 1990 er gennemsnitsalderen i top 1 procent steget fra ca. 50 år til knap 53 år. Stigningen i gennemsnitsalderen følger nogenlunde en stigende gennemsnitsalder i hele befolkningen, jf. Figur 8 a). Mænd er med ca. 83 pct. markant overrepræsenteret i topindkomstgruppen ift. kvinder, jf. Figur 8 b). Denne andel er faldet fra ca. 90 pct. i 1990. Relativt flere mænd i toppen af indkomstfordelingen er et internationalt fænomen, jf. Atkinson m.fl. (2018). Quitzau (2017) viser, at der i

⁵ Her anvendes Danmarks Statistiks definition af en lejeværdi af egen bolig, som er baseret på den offentlige ejendoms-vurdering. Økonomi- og Indenrigsministeriet imputerer ifm. deres indkomstfordelingsanalyser selv en alternativ forrentning som andel af boligens markedsværdi, jf. fx Økonomi- og Indenrigsministeriet (2018, boks 3.5).

topindkomstgruppen er en betydelig større indkomstforskel mellem ægtefæller end i den øvrige befolkning. Hvor mænd i parforhold, i befolkningen som helhed, har en indkomst, der er 56 pct. højere end kvindens, er dette forhold 247 pct. for topindkomstgruppen.

Figur 8 Karakteristik af den ene procent med de højeste indkomster ift. køn og alder, 1990-2017

Anm.: Figur a) viser gennemsnitsalderen for hele befolkningen og for gruppen af personer i top 1 procent af indkomstfordelingen. Figur b) andelen af mænd og kvinder i gruppen af top 1 procent. Opgørelserne er baseret på egen bruttoindkomst, jf. bilag A.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

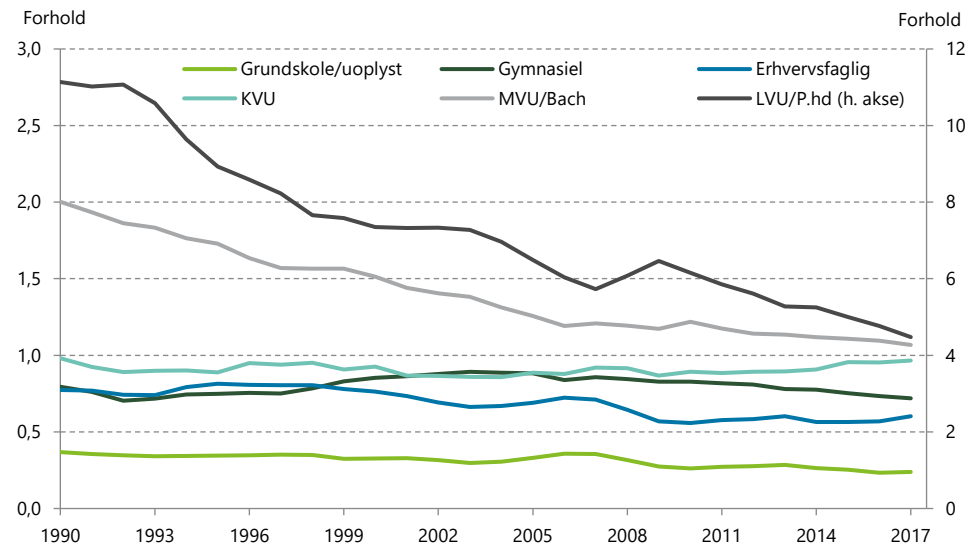
Flere højtuddannede i topindkomstgruppen

Vendes blikket mod uddannelsesniveaue, er personer med topindkomster i gennemsnit bedre uddannet ift. hele befolkningen. Andelen af personer med en lang videregående uddannelse er i dag ca. 5 gange højere i topindkomstgruppen end i hele befolkningen, jf. Figur 9. Modsat har halvt så mange personer med topindkomster folkeskolen som deres højeste uddannelse sammenlignet med befolkningen som helhed. Tilsvarende er erhvervsuddannelse og gymnasie som højeste fuldførte uddannelse underrepræsenteret i topindkomstgruppen.

Gradvis udjævning af uddannelsesniveau i topindkomstgruppe

Siden 90'erne er der dog sket en gradvis udjævning af uddannelsesniveaue i topindkomstgruppen relativt til befolkningen som helhed. I takt med en generel stigning i uddannelsesniveaue for hele befolkningen, er andelen af personer med lange eller mellemlange videregående uddannelser i topindkomstgruppen faldet relativt til den øvrige befolkning siden starten af 90'erne.

Figur 9 Karakteristik af den ene procent med de højeste indkomster ift. uddannelse, 1990-2017

Anm.: Figuren viser uddannelsessammensætningen i top 1 procent relativt til uddannelsessammensætningen i hele befolkningen. En værdi på 1 viser, at andelen af et givent uddannelsesniveau udgør den samme andel i gruppen af top 1 procent som i hele befolkningen. Opgørelserne er baseret på egen bruttoindkomst, jf. bilag A.
Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Flest i topindkomstgruppen i Nordsjælland

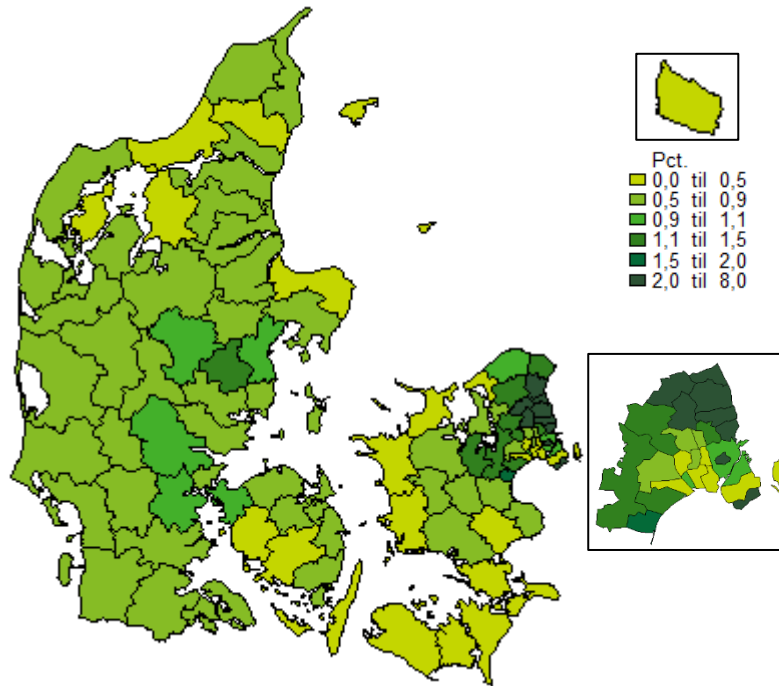
Gruppen af personer i top 1 procent af indkomstfordelingen er ikke jævnt fordelt geografisk, jf. Figur 10 a). Personer med topindkomster er overrepræsenteret i de nordsjællandske kommuner og kommunerne vest og syd for København. Andelen af personer med topindkomster er dog lav i selve København og Vestegnskommunerne. Bortset fra i Skanderborg, Aarhus, Vejle og Kolding, er andelen af personer med topindkomster underrepræsenteret i resten af landet.

Større geografisk koncentration af topindkomster

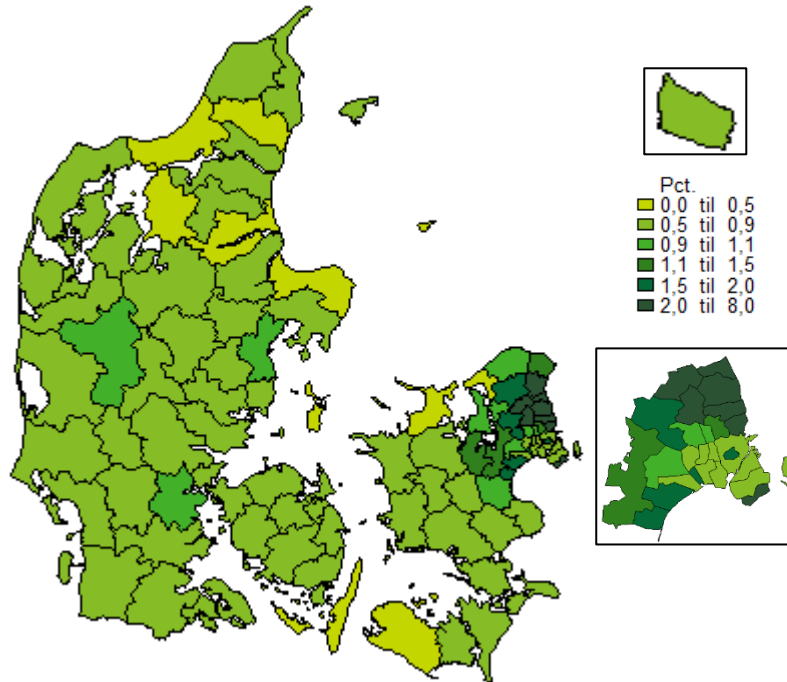
Siden starten af 90'erne er der sket en øget geografisk koncentration af personer med indkomster i den øverste 1 pct. af indkomstfordelingen i København, Frederiksberg og en række øst- og midtjyske kommuner. Samtidig er andelen af topindkomstmodtagere faldet i en lang række kommuner på det øvrige Sjælland, Fyn, Sønderjylland og Vestjylland.

Figur 10 Geografisk fordeling af personer i top 1 procent af indkomstfordelingen

a) Andel af befolkningen i kommuner, gennemsnit 2015-2017

b) Andel af befolkningen i kommuner, gennemsnit 1990-1992

Anm.: Figurene viser andelen af personer i top 1 procent af indkomstfordelingen ift. befolkningsstørrelsen i hver kommune. I figur a) er andelen beregnet som gennemsnittet fra 2015-17. I figur b) er andelen beregnet som gennemsnittet fra 1990-92. En ligelig geografisk fordeling af gruppen af topindkomster indebærer en befolkningsandel på 1 procent i alle kommuner. Opgørelserne er baseret på egen bruttoindkomst, jf. bilag A.

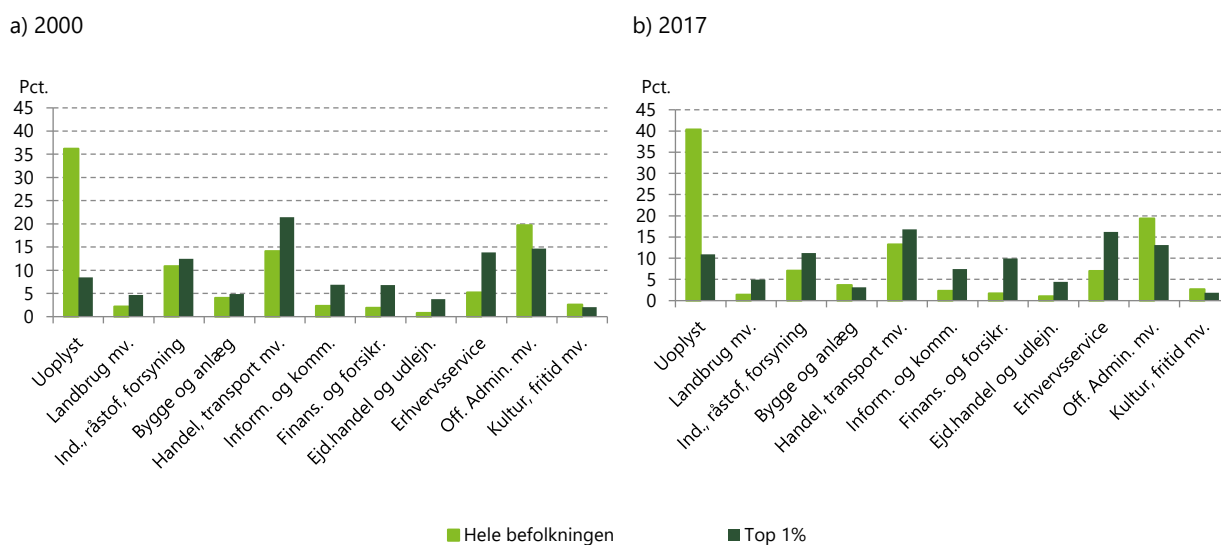
Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Flere i topindkomstgruppen arbejder med bl.a. finansiering

Branchefordelingen for personer, der har indkomster i den øverste procent af indkomstfordelingen, er væsentlig forskellig ift. fordelingen for hele befolkningen, jf. Figur 11. Ifølge de nyeste tal arbejder relativt flere i topindkomstgruppen end i befolkningen som helhed med information og

kommunikation, med ejendoms handel og udlejning og især med finansiering mv. I hele befolkningen er knap 2 pct. beskæftiget indenfor finansiering og forsikring, mens det samme er tilfældet for knap 10 pct. af topindkomstgruppen. Derimod er personer i topindkomstgruppen underrepræsenterede inden for bl.a. bygge og anlæg samt inden for offentlig administration mv. Fra 2000 til 2017 er der kommet relativt flere personer i topindkomstgruppen ift. befolkningen inden for ejendoms handel og udlejning og erhvervs service og især inden for finansiering og forsikring.

Figur 11 Branchetilknytning i topindkomstgruppe og befolkningen

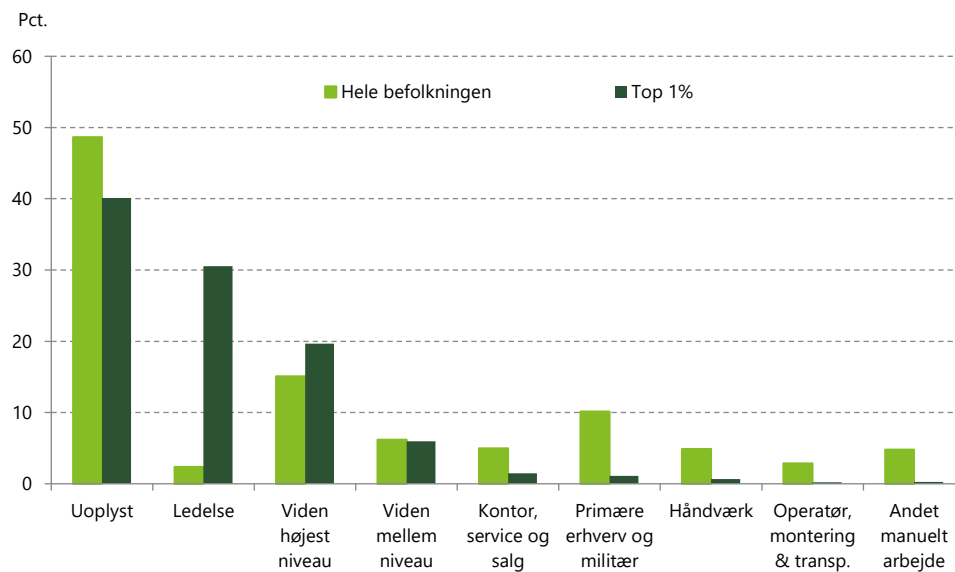
Anm.: Figuren viser branchefordelingen for top 1 procent af indkomstfordelingen relativ til branchefordelingen i hele befolkningen. Hvis branchefordelingen for top 1 procent var den samme som i hele befolkningen, ville alle brancherne have haft en værdi på 1. Brancher, hvor værdien er større end 1 betyder, at branchen udgør en større andel for top 1 procent ift. andelen for hele befolkningen. Opgørelserne er baseret på egen bruttoindkomst, jf. bilag A.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Betydeligt flere ledere i topindkomstgruppen

En betydelig større andel af personerne i topindkomstgruppen end i befolkningen som helhed arbejder som ledere, ligesom de er overrepræsenterede blandt lønmodtagere, der arbejder med viden på højeste niveau, jf. Figur 12. Dette skal bl.a. ses i lyset af den dokumenterede højere forekomst af længerevarende uddannelser indenfor gruppen af topindkomstmodtagere. Den høje andel af uoplyste stillingstyper for både topindkomstgruppen og hele befolkningen skyldes, at arbejdsløse og personer uden for arbejdsmarkedet, herunder pensionister, ikke har en stillingstype.

Figur 12 Karakteristik af topindkomstgruppen ift. arbejdsfunktion, 2017

Anm.: Figuren viser fordelingen af stillingstyper for top 1 procent af indkomstfordelingen og for hele befolkningen i 2016. Stillingstyperne er baseret på DISCO-koder. Opgørelsen af topindkomstgruppen er baseret på egen bruttoindkomst, jf. bilag A.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Litteratur

Alvaredo, F., m.fl. (2016): "DINA guidelines; Methods and Concepts: Methods and Concepts Used in WID.world". WID.world Working paper

Atkinson, A. B., og S. Voitchovsky (2018): "Top incomes and the gender divide". *The Journal of Economic Inequality* 16(2), s. 225-256.

Atkinson, A.B., og J.E. Søgaaard (2013): "The Long-Run History of Income Inequality in Denmark: Top Incomes from 1870 to 2010". EPRU Working Paper Series 2013-01.

Atkinson, A.B., og J.E. Søgaaard (2016): "The Long-Run History of Income Inequality in Denmark", *Scandinavian Journal of Economics* 118(2), s.264-91.

Borjas, G.J., I. Kauppinen og P. Poutvaara (2018): "Self-Selection of Emigrants: Theory and Evidence om Stochastic Dominance in observable and unobservable characteristics". *The Economic Journal* 129, s. 143-171.

CEPOS (2019): *Indkomster, fordeling & incitamentter 2019*.

De Økonomiske Råd (2016): "Indkomst- og Formuefordeling". Kapitel V i *Dansk Økonomi, Efterår 2016*.

Kühl, J., og J.L. Christensen (2019): "Stigende ulighed i Danmark"; Baggrundsnotat til Small Great Nation-rapport, maj 2019.

Søgaaard, J. E. (2018): "Top Incomes in Scandinavia – Recent Developments and the Role of Capital Income". Kapitel i *Increasing Oncome Inequality in the Nordics*. Nordic Economic Policy Review 2018. Nordic Council of Ministers.

Quitza, J. (2017): "Indkomstfordelingen i Danmark"; Kapitel 2 i Ploug, N. (red.) *Økonomisk Ulighed i Danmark*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Økonomi- og Indenrigsministeriet (2018): *Fordeling og Incitamentter 2018*.

Bilag A – Indkomstdefinitioner

Til analyserne af topindkomster ud fra registerdata skelnes der mellem tre overordnede indkomstbegreber, jf. tabel A1:

Egen bruttoindkomst fra lønindkomst, opsparing, formue mv.

Egen bruttoindkomst afspejler den indkomst, som en person får fra lønindkomst, opsparing, formue mv. Den egne bruttoindkomst omfatter bl.a. erhvervsindkomst fra lønarbejde, honorarer og eller overskud fra egen virksomhed, private pensioner, formueindkomster (inkl. renteudgifter) samt værdi af egen bolig. Sidstnævnte indgår som egen bruttoindkomst, da boligejeres indkomstforhold så kan sammenlignes med lejere, der afholder deres boligomkostninger af de løbende udgifter.

Samlet bruttoindkomst, inkl. offentlige overførsler

Samlet bruttoindkomst er summen af egen bruttoindkomst og offentlige overførselsindkomster. I forhold til egen bruttoindkomst indeholder samlet bruttoindkomst dermed omfordelingen (af hovedsagelig bruttoindkomster) fra den offentlige sektor via overførsler.

Disponibel indkomst efter skat

Disponibel indkomst er samlet bruttoindkomst fratrukket skattebetaling. I forhold til samlet bruttoindkomst indarbejder dette nettoindkomstbegreb også omfordelingen fra den offentlige sektor via indkomstskatter.

Tabel A1 Indkomstkilder i analyse

Erhvervsindkomst (lønindk., honorarer og overskud fra egen vsh.)

+ Formueindkomster (formueindkomst – renteudgifter)

+ Værdi af egen bolig

+ Restindkomst (privat pension + øvrige indkomster – underholdsbidrag)

= **Egen bruttoindkomst**

+ Offentlige overførsler

= **Samlet bruttoindkomst**

- Skattebetalinger

= **Disponibel indkomst**

Anm.: Privat pension omfatter livrente og ratepensioner, ATP og tjenestemandspensioner.

Kilde: Danmarks Statistik og egne definitioner.

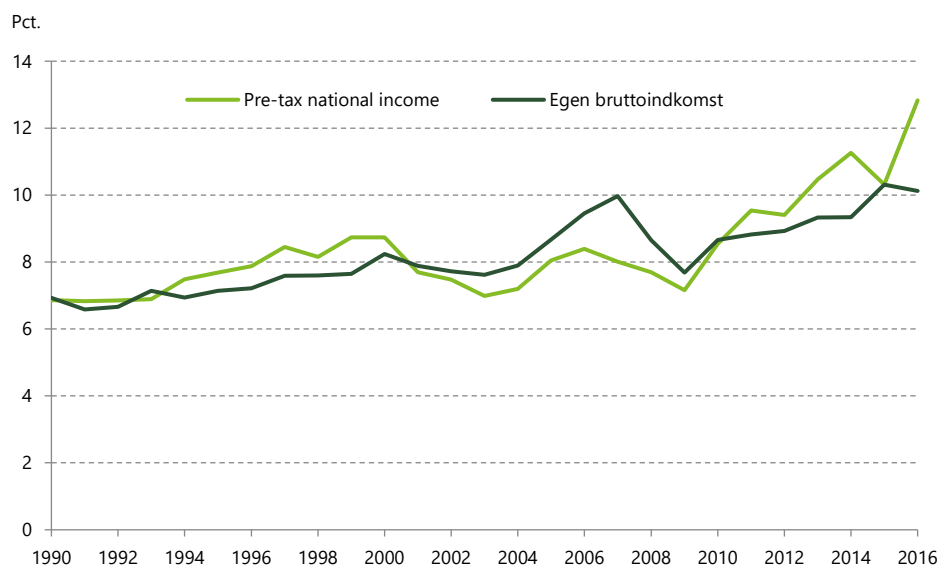
Bilag B – Topindkomster på baggrund af World Inequality Database

Den internationale sammenligning af indkomstandelen for den øverste ene procent af indkomstfordelingen foretages vha. World Inequality Database (WID; <https://wid.world/>), der samler og udvikler indkomstdata fra nationale undersøgelser. Databasen udvikles af forskere som Thomas Piketty, Emmanuel Saez og Anthony B. Atkinson.

Sammenligningen er baseret på indkomstbegrebet "pre-tax national income", der dækker over al personlig indkomst før skatter og offentlige overførsler, herunder værdi af egen bolig, overført overskud samt nettobidrag til pensions- og arbejdsløshedsordninger, jf. Alvaredo m.fl. (2016). WID fremhæver, at valget af dette indkomstbegreb øger sammenligneligheden af opgørelser på tværs af lande og over tid, da indkomstbegrebet ikke afhænger af definitioner i skattesystemet. WID's data bygger på en kombination af registerdata, surveys og andre indkomstinformationer og fordeleler al indkomst i samfundet, hvor der sikres korrespondance med nationalregnskabernes opgørelse af indkomster, jf. Blanchet m.fl. (2019).

Sammenlignet med indkomstbegreberne anvendt i de præsenterede analyser på baggrund af registerdata, minder WID's "pre-tax national income" mest om *egen bruttoindkomst*, jf. bilag A. Topindkomstgruppens indkomstandel målt ved *egen bruttoindkomst* og "pre-tax national income" har også haft omtrent samme udvikling fra 1990-2016, jf. Figur 13. Topindkomstandelen opgjort på baggrund af WID-data har dog set en højere vækst siden finanskrisen end opgjort på baggrund af registerdata.

Figur 13 Sammenligning af topindkomstandel ud fra hhv. WID-data og registerdata

Anm.: [Tekst]

Kilde: World Inequality Database, Danmark Statistiks registre og egne beregninger.

Der kan være flere forklaringer på dette billede. En mulig forklaring er, at overført overskud i virksomheder medtages som personindkomst i "pre-tax national income", mens kun udbetalte dividender mv. medregnes i den registerbaserede opgørelse.⁶ Overført overskud indeholder virksomhedsoverskud, der ikke udbetales som dividender, men som forbliver i virksomheden. Virksomhedens

⁶ Alstadsæter mfl. (2017) finder for Norge, at indretningen af skattesystemet har stor betydning for, om virksomheder vælger at overføre overskud eller at udbetale dividender. Dette viser, at en indkomstopgørelse baseret på indkomstbegreber i skattesystemet er baseret på skattesystemets indretning.

værdi forøges ved at overføre overskuddet, og dette vil i sidste ende øge værdien for virksomhedens ejere. Formueindkomsten kan dog kun delvist bruges som en proxy for indkomsten ved overført overskud, da formueindkomst viser indkomsten, når den realiseres og ikke når den tilegnes, jf. Blanchet m.fl. (2019). Indregning af overført overskud i WID-data men ikke i den registerdatabase-rede opgørelse kan forklare en del af forskellen i dataserierne, når det i højere grad er personer i topindkomstgruppen, der får del i indkomsten fra overført overskud. Yderligere kan det forklare den større stigning i indkomstandelen siden finanskrisen for WID-opgørelsen, hvis der har været en stigning i overført overskud.

En anden forskel mellem de to opgørelser, der kan bidrage til at forklare forskellene, er, at nettoudbetalinger fra pension- og arbejdsløshedsordninger indgår i WIDs indkomstdata, men ikke medtages i *egen bruttoindkomst*, jf. Blanchet m.fl. (2019). Det er dog vanskeligt at fastlægge den kvantitative betydning af denne forskel. Indbetalinger til pensions- og arbejdsløshedsforsikringsordninger kan forventes at udgøre en mindre andel af topindkomstgruppens øvrige indkomst. Samtidig vil pensionister i mindre grad være en del af topindkomstgruppen. Det er dog vigtigt at bemærke at udeladelsen af pension- og arbejdsløshedsordninger kun påvirker niveauet, men ikke udviklingen.

Lejeværdi af egen bolig virker ikke til at være en forklaring på forskellen i indkomstandelene. Ligesom Danmark Statistiks definition, som bruges i *egen bruttoindkomst*, definerer WIDs lejeværdi af egen bolig som alternativomkostninger ved besparet huslejudgifter, jf. Blanchet m.fl. (2019).